

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	september 2019 – január 2020
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PaedDr. Adriana Garamiová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.zsdvory.edupade.org

11.

Úvod:

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti sa v období september 2019 – január 2020 podrobne venoval metodike a analýze vyučovacích hodín čitateľskej gramotnosti, ktoré vyučujúce na zasadnutiach klubov prezentovali a zároveň hodnotili výsledky svojich priamych činností so žiakmi. Klub sa zameriaval na rozvoj čitateľskej gramotnosti na 1. a 2. stupni ZŠ a na rozvíjanie spôsobilosti, ktoré sú potrebné pre orientáciu v súčasnom svete.

Témami stretnutí boli:

Čitateľská gramotnosť ako základná kompetencia na ZŠ, Druhy čitateľskej gramotnosti, testovanie T5, Identifikácia problémov pri vzdelávaní a pri práci s textom na 1.a 2. stupni ZŠ, Nedostatky žiakov pri čítaní s porozumením na 1. stupni ZŠ, Definovanie problémov v edukačnom procese pri výučbe zameranej na porozumenie textu a čitateľskej gramotnosti, Možnosti zlepšovania čitateľskej gramotnosti, Problémy pri práci s textom žiakov s vývinovými poruchami učenia – ŠVVP, Inovácia výchovno-vzdelávacieho procesu – metódy a formy práce s textom, čitateľské stratégie

Kľúčové slová

čitateľská gramotnosť, inovovaný ŠVP, vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia, kľúčové kompetencie, čítanie, národné testovania, rozvíjanie čitateľskej gramotnosti, text, porozumenie textu, výchovno-vzdelávacie proces, práca s textom – nedostatky, súvislý a nesúvislý text, čítanie s porozumením, celoživotné učenie, netradičné formy, čitateľské zručnosti, aktivizujúce a inovatívne metódy, aktivizácia žiakov, vývinové poruchy učenia – dyslexia, dysortografia, gysgrafia, dyskalkúlia, dyspraxia, diagnostika porúch učenia, reedukačné cvičenia, reedukačné postupy, rozvoj špecifických funkcií, korekcia porúch, čitateľské stratégie

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Keďže rozvíjanie čitateľskej gramotnosti považujeme za jednu z najpodstatnejších súčastí výchovno-

vzdelávacieho procesu, zámerom polročnej správy je uviesť akým prínosom je projekt pre vyučovací proces a tiež akým spôsobom motivuje žiakov z pohľadu využívania inovatívnych metód a foriem výchovno-vzdelávacieho procesu. Orientujeme sa najmä na zlepšovanie výsledkov žiakov v čitateľskej gramotnosti. Ťažiskom vo vyučovaní je pravidelný kontakt so žiakmi, čo nám umožňuje rozvíjať komunikáciu a uplatňovať individuálny prístup. Zároveň hlavne na 1. stupni ZŠ vytvárame podmienky na hravé činnosti pre žiakov, ktoré im pomáhajú pri práci s textom, pri príprave na vyučovanie, podieľajú sa na rozvoji nadania, špecifických schopností a tvorivosti žiakov. Prostriedkom na dosiahnutie cieľa je aktívne uplatňovanie inovatívnych didaktických prístupov a metód na podporu čítania s porozumením vo všetkých predmetoch.

Jadro:

Popis témy

Pre úspešnú realizáciu vzdelávania v oblasti čitateľskej gramotnosti je najdôležitejšie porozumieť podstate čitateľskej gramotnosti. Preto na prvom stretnutí hlavným cieľom bolo upriamiť pozornosť učiteľov na podporu čitateľskej gramotnosti žiakov v ZŠ, na obsah inovovaného ŠVP, na jej inováciu a zdokonaľovanie profesijných kompetencií, na rozvíjanie zručností žiakov v získavaní a spracovaní informácií z textu. Edukačný proces preto zameriavame tak, aby sa žiak už na primárnom stupni vzdelávania naučil rozumieť rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokázal na ne adekvátne reagovať, aktívne vyhľadávať informácie na internete, vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovávať ich a využívať vo svojom učení a v iných činnostiach, pri riešení problémov hľadať a využívať rôzne informácie. Na tieto ciele potom nadväzuje edukácia na nižšom strednom stupni vzdelávania.

Na druhom stretnutí sa pozornosť učiteľov upriamila na dva modely gramotnosti, ktoré vystihujú ciele čitateľskej gramotnosti v ŠVP. Dôležitými zdrojmi na analýzu boli hodnotiace správy, napríklad Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach a výsledky národných meraní (Testovanie 5, Testovanie 9, Matematická a čitateľská gramotnosť žiakov 9. ročníka ZŠ). Potreby žiakov našej školy sme zisťovali aj analýzou výsledkov z priebežných testov, analýzou výstupov žiakov – písomných prác, projektov, záverov z pozorovania činnosti žiakov v práci s textom na vyučovacej hodine a i. Z výsledkov sme vyvodili silné a slabé stránky v čitateľskej gramotnosti žiakov podľa naplánovaných cieľov za ucelené obdobie a učitelia navrhli ďalší postup. V rámci MZ, PK učitelia zdieľali príklady dobrej praxe – napr. ako učiť tie TC, v ktorých mali moji žiaci nadpriemerné výsledky...

Ďalšie tri stretnutia sme zamerali na pomenovanie slabých miest a problémov našich žiakov pri práci s textom, na nedostatky žiakov pri čítaní s porozumením. Prítomní učitelia opísali svoje vlastné skúsenosti z vyučovania, pomenovali najčastejšie nedostatky pri čítaní s porozumením. Problémy vo výchovno-vzdelávacom procese: čoraz viac žiakov má problém so základnými jazykovými zručnosťami, ako je napríklad slovná zásoba a jazyková vybavenosť, a-gramotnosť u žiakov a mládeže, slabá alebo nedostatočná koncentrácia žiakov pri výklade učiva (často spôsobená zvyšujúcim sa počtom žiakov so ŠVVP a ich následnou integráciou), problémy v rodine ovplyvňujúce vzdelávacie výsledky žiakov. Problémy a nedostatky pri práci s textom: problémy pri čítaní a následnom pochopení textu vyplývajúce z neosvojenej alebo nedostatočne osvojenej techniky čítania, záujem o čítanie kníh s narastajúcim vekom klesá, slabá slovná zásoba, neznalosť významu bežných výrazov a archaických výrazov, texty v učebnici literatúry sú často vytrhnuté z kontextu a nedokážu žiakov zaujať, vyučujúci žiakom musí zreprodukovať porozprávať celý príbeh, texty v učebnici literatúry sú často vytrhnuté z kontextu a nedokážu žiakov zaujať, vyučujúci žiakom musí zreprodukovať porozprávať celý príbeh, žiaci nevedia čítať, orientovať sa v nesúvislých textoch - grafy, tabuľky, nepozorné a rýchle čítanie bez sústredenia, nedostatočné vzdelanie učiteľov v oblasti metód práce s textom.

Na šiestom stretnutí sme navrhli možnosti zlepšovania čitateľskej gramotnosti pomocou inovatívnych vyučovacích metód na úrovni tried. Vyučujúce 1. stupňa oboznámili členov klubu o: technike čítania, rôznych druhoch a spôsoboch čítania, zvládnutí tempa, artikulácie, výslovnosti, plynulosti a pod. výsledkom bolo, že učitelia na vyučovaní aj mimo vyučovania aj v ŠKD používali rôzne pracovné listy zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti, do plánovaných aktivít na čitateľskú gramotnosť na vyučovaní i v mimo vyučovacom čase zapájali všetkých žiakov s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti a možnosti, trénovali a viedli žiakov k tomu, aby čítali texty pozorne – využili metódy zisťovania porozumenia textu, napr. voľnú reprodukciu, metódu kladenia otázok, cloze test (doplňovanie vynechaných slov do textu), vytvorenie súhrnu žiakom a pod., učiteľom si vďaka projektu rozširujú vedomosti v oblasti metód pre prácu s textom a učia sa, ako pripravovať úlohy

na porozumenie textu s dôrazom na metódy práce s textom a metódy na zisťovanie porozumenia, k čitateľskej gramotnosti vedú žiakov aj učitelia iných predmetov, nielen vyučujúci slovenského jazyka a literatúry, viac využívali motiváciu pri práci s textom – napr. dramatizácia, vloženie moderných prvkov do príbehu, využívali texty, ktoré sú pre žiakov zaujímavé, pri práci s textom nevynechávali nesúvislé texty – grafy a tabuľky... Na rozvoj čitateľskej gramotnosti využívali netradičné formy: Čítajú rodinný príslušníci triedy pre triedu, 15 – min. hlasné čítanie pre šikovného žiaka, Čítajú starší žiaci mladším, Tvorba maľovaného čítania (podľa prečítaného textu) – leporelo, Návrh obalu na knihu, Dni čitateľských kútikov, Čitateľský oriešok 6.

Členovia klubu čitateľskej gramotnosti sa na siedmom stretnutí formou diskusie venovali problémom pri práci s textom žiakov so ŠVVP. Počet detí, ktoré majú diagnostikované poruchy učenia na našej škole oproti minulým rokom narástol. Takmer v každej triede sú integrovaní žiaci, teda žiaci so ŠVVP. K dnešnému dňu máme 13 integrovaných žiakov, z toho 1 z nich si vyžaduje prácu s asistentom učiteľa. Učitelia informovali členov klubu o najčastejších poruchách učenia a ich prejavoch. (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia, detský autizmus, ADHD). V rámci projektu práve žiaci so ŠVVP dostávajú väčší priestor na realizáciu, individuálny prístup, striedajú sa pokojnejšie aktivity s pohybovými, aby nedochádzalo u žiakov k predčasnej únave a strate záujmu o prácu.

Inovácia výchovno-vzdelávacieho procesu – metódy a formy práce s textom, čitateľské stratégie boli témou ďalšieho stretnutia klubu. Ak má byť žiak vo vyučovacom procese úspešný, musí sa ho aktívne zúčastniť. Prostredníctvom práce s textom sa žiaci na projektových hodinách vzdelávajú samostatne, čím sa k poznatkom dopracujú vlastnou aktívnou činnosťou, a preto si získané vedomosti aj lepšie zapamätajú. Preto zaradíme do vyučovania zaujímavé texty a motivujúce čitateľské aktivity, ktoré učia žiakov používať efektívne čitateľské stratégie, ktoré ich privedú k lepším vzdelávacím výsledkom a k pozitívnym postojom k celoživotnému vzdelávaniu sa. Čitateľské stratégie podporujúce aktívne učenie sa: žiak by sa mal naučiť, ako sa má učiť, teda rôzne stratégie učenia – metakognícia, odbúrava mechanické učenie sa a využíva aktívne učenie sa, vedie k zlepšeniu porozumenia textu a k lepšiemu využitiu informácií uvedených v texte, pomáha žiakovi analyzovať, získavať, využiť a zapamätať si potrebné informácie, žiak sleduje vlastné procesy učenia sa a vyhodnocuje, nakoľko sú efektívne. Čitateľskú gramotnosť na našej škole realizujeme v rámci projektu v 2., 3., 4. ročníku a v 5. ročníku ZŠ v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Tvorivé čítanie v 2. ročníku ZŠ. Úzka tímová spolupráca učiteľov spočíva v analýze výučby, metód a foriem každého učiteľa, ktoré vo vyučovaní presadzuje. Vo vyučovaní sa snažíme uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania, ktoré ocenia hlavne aj žiaci so ŠVVP. Odmenou za prácu je väčšia radosť žiakov z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva. Vo vyučovacom procese sa snažíme využívať názornosť a jednoduchosť v poskytovaní informácií, ktoré podnecujú aktivitu žiakov.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Z analýz výsledkov vyplýva, že použité aktivizujúce, inovatívne metódy a formy sú dobrou motiváciou, dajú sa využiť v jednotlivých fázach vyučovania, prinášajú zábavnejšie učenie, vytvárajú pozitívnu a radostnú atmosféru v triede, prispievajú k trvalejšiemu osvojeniu získaných vedomostí a žiaci majú väčší záujem o vyučovací predmet, na ktorom si môžu rozvíjať čitateľské zručnosti. V závere by sme chceli odporučiť pedagogickým zamestnancom venovať sa problematike čitateľskej gramotnosti a tým efektívne pripraviť žiakov na prácu s textom. Na základe vlastných skúseností odporúčame používať inovatívne metódy a formy vzdelávania, ktoré aktivizujú žiakov, prispievajú k ich motivácii a k zlepšeniu výchovno-vyučovacích výsledkov.

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Adriana Garamiová
14. Dátum	31.01.2020
15. Podpis	
16. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Anna Rošková
17. Dátum	31.01.2020
18. Podpis	